

De Kroetwusj

Colofon

DE KROETWUSJ

Wordt uitgegeven door het IVN-Elsloo en is bestemd voor leden en donateurs. Dit verenigingsblad verschijnt 4 x per jaar en wordt samengesteld door Nel de Geus en Margriet Roberts.

Uw inbreng kan worden gezonden naar Stationsstraat 188, 6181 AM Elsloo; nelladegeus@gmail.com en margriet.roberts49@gmail.com

Bestuurssamenstelling

Voorzitter	Remi Diris
Secretaris	Frans Stassen
Penningmeester	Gerrie de Graaf
Plv. secretaris	Harrie Lemmens
Vertrouwenspersoon	Tom Cosemans
Website	www.ivn/afdeling/ivn-elsloo
Beheer website	Henk Jacobs
Facebook	Angélique Diris
Secretariaat	Maasberg 1a, 6181 GV Elsloo Tel. 06 11724205

Werkgroepen

Botanische tuin	Frans Stassen
Vogels	Bert Heijnen
Excursies	Margriet Roberts
IVN-lezingen	Gertie Cordewener / Tom Cosemans
Dassen	Remi Diris
Jeugd	Angélique Diris
Bever	Jan Franssen
Communicatie	Henk Jacobs

Uitgifte:

De volgende Kroetwusj wordt uitgegeven in juni 2026.

Kopij inleveren vóór 1 juni 2026.

Redactie en vormgeving: M. Roberts; N. de Geus

Verantwoording:

De redactie is niet aansprakelijk voor de inhoud van ingezonden artikelen en brieven. De redactie heeft het recht om ingezonden stukken niet te plaatsen. De redactie behoudt zich het recht voor ingezonden teksten aan te passen met als doel de leesbaarheid te vergroten. Een volledige verantwoording is te verkrijgen bij de redactie.

Foto's van de schrijvers indien niet anders vermeld

Foto cover oehoe: Pierre Reubsaet

Inhoudsopgave

Colofon	2
Inhoudsopgave	3
Van de bestuurstafel	4
Beverwandeling (3 stukjes)	8
Kerstwandeling (2 stukjes)	10
Kinderactiviteit Kerstvakantie	17
Nieuwjaarsborrel	21
Botanische tuin zaaduitwisseling	24
Olifantsgras	27
Bomen in de Botanische tuin	31
Zwaluwen	32
Het jaar van de steenuil	36
Aankondiging jaarvergadering IVN-Elsloo	38
Vogelwandeling Kelmond	39
De poestploeg en de stofzuiger	40
Waarnemingen	41
Busexcursie	42
Jaarprogramma's	48

Van de bestuurstafel

Remi Diris (voorzitter)

Wat, 'winterrust'? Nee hoor, geldt niet voor een vereniging als de onze. Het lijkt wel alsof het drukker is dan ooit. De natuurgidsenopleiding, de vele wandelingen en (zelfs in januari) rondleidingen, het onderhoud in de tuin, vogelnestkastjes en ga maar door. En op de woensdagochtenden, zelfs als het weer in-en-in treurig is, bruist ons Mölders Hoes (MH) van het leven – geweldig. Hierbij een opsomming van wat er zoal speelt.

De BeverWG is om hulp en uitleg gevraagd door DOP Meas m.b.t. knaagactiviteiten door de bever bij het voetbalveld. In maart geeft Jan Janssen een lezing over de bever bij IVN-Born en in maart wordt alweer de eerste beverwandeling voor jong en oud in 2026 gegeven.

De ExcursieWG heeft een werkelijk geweldige wandeling verzorgd op 2^e Kerstdag. Ik heb er zelf weer aan mee mogen doen en ik verzeker u: dat was bepaald geen verspilde tijd.

Een nieuwe activiteit wordt een vleermuizenwandeling. De ExcursieWG heeft 2 nieuwe leden, die de NatuurGidsenOpleiding van de Westelijke Mijnstreek volgen. Ik mag mij hun mentor (lees: begeleider) noemen en kijk samen met hen waar ze voor de komende 1,5 jaar hun onderzoeksplek kunnen houden en waar ze een snuffel- en gewone stage kunnen doen. Afgelopen zaterdag hebben Gertie en ik in het MH de hele ochtend en middag les gegeven aan de hele groep (25 cursisten) in "excursiestijlen" en "observeren". In de tuin en in het landschapspark hielden we, onder een strakblauwe

en zonnige hemel, rollenspel, wandelingen en oefeningen. Het smaakte naar meer op onze locatie. Wie weet.

De VogelWG gaat de uilengroep nieuw leven inblazen. Deze groep is van nieuw bloed voorzien en gaat nu weer op 'uilenjacht'. Daarnaast wordt er contact gezocht met een lokale uilengroep, voor samenwerking. Verder is er stevige aandacht voor het opzetten van een vogelcursus. We weten dat er veel interesse is voor de vogels, kijk bijvoorbeeld alleen al maar eens naar het aantal deelnemers van de diverse jaarlijkse vogeltellingen. Deze cursus zal geheel in/om het MH plaatsvinden. Wie weet blijven er ook cursisten na de cursus aan onze VogelWG plakken.

De JeugdWG heeft een hele mooie eindejaarsactiviteit opgezet in het MH. Na aankondiging was deze activiteit letterlijk binnen een paar uren helemaal 'uitverkocht' en na afloop kreeg de werkgroep vele complimenten. In de meivakantie komt de volgende jeugdactiviteit, we zijn benieuwd.

De lagere school heeft de JeugdWG intussen twee maal benaderd voor extra activiteiten in de rest van dit schooljaar, ze hebben te kennen gegeven dat ze heel blij zijn met onze club!

De TuinWG heeft hard gewerkt. Naast het paviljoen is een rond hellingterras gemaakt (gaat dat zien!) en de waterslang is na noest graafwerk weer teruggevonden, waarna er een aftakking is gemaakt richting ons varenperk. Binnen in het MH zijn de afgelopen maanden de zaden schoongemaakt, gesorteerd, in zakjes gedaan, waarna we de vele verzoeken van botanische tuinen uit de hele wereld m.b.t. benodigde zaden konden

honoreren en zij natuurlijk ook die van ons. En dit alles met gesloten beurs!

Verder is er een brainstormsessie gehouden, waarbij alle leden van de TuinWG in groepjes werden verdeeld en de meest gekke ideeën konden delen. We gaan nu schiften en kijken welke pareltjes hier uit zijn gekomen. Tegelijkertijd werd er hard gewerkt aan de frees-/gra-veermachine. Ongelofelijk, we hebben het helemaal “aön de geng” gekregen, het werkt! Het enige waar we op dit moment nog tegenaan lopen, is dat de letters in de kunststof plaatjes nog ‘niet scherp’ zijn, maar dit ligt aan het bitje. Dat nog even oplossen en dan.... klaar!

De CommunicatieWG is blij verrast met de nieuwe mediablaadjes, die klaarblijkelijk de door de bevolking zeer gemiste WegWijzer (en de al langer geleden gestopte Schakel) gaan vervangen, de MijnGazet en de Hallo-Stein. In de laatste edities stonden diverse aankondigingen over onze lezingen en wandelingen. Er zijn ook nog diverse redelijk druk bezochte sites, maar de ervaring leert dat er niets zo goed scoort qua communicatie als deze ‘ouderwetse’ blaadjes.

De DassenWG krijgt het nog druk. Gemeente Stein gaat het snelfietspad dat momenteel loopt van Van der Valk Urmond tot hotel IBIS, verlengen van hotel IBIS tot aan de rotonde bij de Michiel de Ruyterstraat. De dassenWG is recentelijk op het gemeentehuis uitgenodigd voor een gesprek i.v.m. deze bouw: er zitten dassen tussen de Napoleonsbaan en de autoweg. Op deze weg vallen regelmatig dassenverkeersslachtoffers en we gaan nu een heel pakket aan dassenmaatregelen nemen op dit stuk: rasters, wildroosters, dassenpoorten en zelfs een faunatunnel. Wonen aan de ene kant van

de weg en voedsel zoeken aan de andere kant. We zijn blij met de opstelling van de gemeente, die laat zien deze dieren te waarderen! En verder: ziet eens het das-senweike aan de Scharberg: het is weer eens stevig onderhanden genomen, de dieren kunnen hier nu bijkans het hele jaar door naar valfruit zoeken!

Verdere algemene zaken die gedeeld werden in dit overleg:

We nemen deel aan Volontario. Er hebben zich tot dusverre een stuk of 12 deelnemers gemeld, waarbij de geboekte uren door Gerrie en mij worden goedgekeurd. Meld je aan, meld je aan. Later dit jaar volgt dan de beloning. Wel één aandachtspunt: de gemaakte uren moeten ten faveure van iets/iemand in gemeente Stein zijn. Hemelbeek schoonmaken, meedoen met de NGO opleiding (zodat er meer gidsen zijn in Stein): allemaal prima. Maar ga je in de ENCI-groeve vlinderstruiken uitgraven, dat is natuurlijk niet ten bate van Stein en die uren kun je dan ook niet inboeken

Er wordt reclame voor ons gemaakt. Het museum heeft een folder gemaakt ten behoeve van henzelf, het Bakkes, de molen en het IVN. En het hotel heeft een nieuwe site gebouwd, waarin ook zij al hun burens in het zonnetje zetten

Binnenkort hebben we onze jaarlijkse Algemene Leden Vergadering. Elders in dit blad staat er een aankondiging.

Let heel goed op waar het gebeurt en hoe laat!

En nu moet ik stoppen met schrijven, morgen begint de Vastelaovend en ik moet nu toch echt mien pekske uit de mottenballen gaan halen. Sjoon daag en tot de volgende keer/Kroetwusj.

Beverwandeling 30 november 2025

Frank Hendricx

Op zondag 30 november ben ik met mijn 3 kinderen (4, 7 en 9 jaar) meegegaan met de Beverwandeling van IVN Elsloo. We waren met een gezellige groep. Tijdens de wandeling langs Hemelbeek zijn we een paar keer gestopt om naar Jan's verhalen over de bevers te luisteren en te zien wat zij voor het landschap betekenen. De kinderen werden uitgenodigd om vragen te stellen en deden dat vol overgave.

We hebben een heerlijke middag in de natuur gehad en we zijn een stuk wijzer geworden over de bevers bij de Hemelbeek.

De warme chocomelk met speculaas na afloop van de wandeling maakte het helemaal compleet.

Met vriendelijke groeten,
Joes, Lilou, Ole en Papa Frank

Leerzame beverwandeling in Elsloo

Muriel van den Cruijsem

Vlakbij kasteel Elsloo wonen bevers en Jan Franssen van IVN vertelde heel boeiend over het leven van deze bijzondere dieren; hoe ze hun burchten bouwen, waar ze slapen en wat ze eten. Tijdens de wandeling hebben we sporen gezien, zoals omgeknaagde bomen en een dam in het water. Zowel de voor- als nadelen van bevers op de biodiversiteit werden benoemd. Aan het einde van de wandeling werden we getrakteerd op een warme drank met pepernoten.

P.S. Volgens mij is in 1988 begonnen met de herintroductie van bevers in Nederland en niet 1888 zoals werd gemeld.

Wandeling met IVN-Elsloo op zondag

Dimphy Lenssen

Deze keer de beverwandeling met Jan Franssen. We komen bij elkaar aan de toren van het kasteel waar IVN-Elsloo gevestigd is. Er staan nog niet zoveel mensen, maar rond de tijd van vertrek zijn we toch met een aantal mensen en ook een zestal kinderen.

Wij zijn met de kleinkinderen, om de beverwandeling te doen. Lekker dikke jas aan en de laarzen of hoge schoenen.

Jan legt eerst van alles uit over de bever en wat we gaan doen. We gaan in 1 groep van start en lopen onder langs het kanaal, een stuk verderop gaan we naar 't bruggetje richting bos, dat helaas gesloopt is. Jan legt daar uit wat de bever allemaal doet en dat deze beschermd is.

Foto: Margriet Roberts

Hij stelt vragen aan de kinderen, en zij weten ook van alles goed te beantwoorden. De kinderen stellen ook vragen, en Jan Franssen geeft hier geduldig antwoord op. Paige geeft aan dat Jan niet het juiste antwoord geeft, want de meneer die op school de beverwandeling van IVN heeft gedaan gaf een ander antwoord zei ze. Toen zei Jan met een lach: "Nu moet ik goed opletten..."

We lopen verder door het water met zijn allen. En op de terugweg door het water, valt helaas 1 volwassene in het water. Het is niet diep maar wel koud. We wandelen verder, tot dat we de kanaaldijk op kunnen lopen waar Jan van alles vertelt.

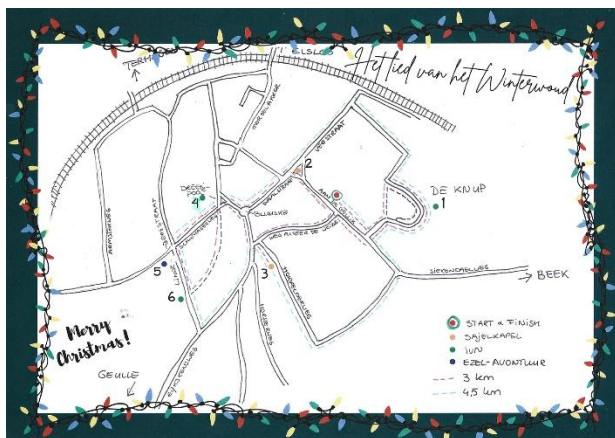
Samen lopen we over de dijk terug naar 't kasteel, waar we gezellig samen gaan koffie thee, chocomel gaan drinken, verzorgd door een aantal dames van IVN. Het was een heerlijke wandeling we hebben genoten, dank je wel IVN.

Tweede Kerstdag, IVN-Elsloo is in samenwerking met de Sajelkapel.

Arnold Schepers

Vandaag wordt voor de derde keer op Tweede Kerstdag een wandeltocht georganiseerd door IVN-Esloo in samenwerking met Sajelkapel.

Op een heerlijk koude ochtend, -3 graden en een lekker schijnend zonnetje verzamelen zich Aan de Gellik in Catsop een 120-tal personen om deel te nemen aan de wandeltocht van ca. 3 - 4,5 km.

Na een introductie en het uitdelen van het routeschema wordt gestart en gaan de groepen naar de verschillende posten.

Op de Dreesjpool vertelt Gertie als IVN-gids een stuk over de geschiedenis van de Dreesjpool in het centrum, dat altijd een centraal middelpunt en ontmoetings-

centrum is geweest van Catsop.

Vervolgens richting kruispunt Lindebergstraat/Schuthagerweg alwaar Diana Hermans ons welkom heet en met 2 ezels aanwezig is. Hier wordt de groep geïnformeerd over de heilzame werking die ezels te bieden hebben.

Op post 6 vertelt ons Marjo, IVN-gids over de aanwezige natuur en het verblijf van de dieren in deze omgeving, met of zonder een winterslaap.

Vervolgens wordt de tocht voortgezet richting de camping van Catsop waar de groep wordt verrast door een delegatie van de Sajelkapel en worden getrakteerd op mooie kerstliedjes.

De tocht wordt vervolgd richting de Knup en boven op de top wordt een verhaal verteld over de Knup, met een hoogte van ca. 110 meter boven NAP.

Daarna beginnen we aan de terugtocht en komen aan het erf van een boerderij waar wij wederom worden getrakteerd op mooie kerstsongs van de Sajelkapel.

Om 12.00 uur waren wij terug op de post en werden wij ontvangen door een enthousiast team van vrijwilligers IVN-Elsloo dat ons verwelkomt met een koffie, glühwein, warme chocomel, wafels, cake etc. Alle ingrediënten waren volop aanwezig en onder het genot van de klanken van de Sajelkapel werd er nog volop gesproken over de mooie ochtend. Een bijzonder geslaagde ochtend!

Hartelijk dank aan de vele vrijwilligers van het IVN-Elsloo en de muzikale inzet van de Sajelkapel.

Foto's: Arnold Schepers en Pierre Reubsat

Muzikale wandeling op tweede Kerstdag

Marian Janssen

De Sajelkapel Aelse en IVN-Elsloo organiseerden voor het derde jaar op rij een muzikale wandeling in Elsloo. Dit jaar stond alles in het teken van het Lied van het Winterwoud. Ruim 100 deelnemers, jong en oud en lekker warm gekleed, verzamelden zich om 10 uur bij Aan de Gellik in Catsop.

Het was een prachtige morgen: koud, maar de zon scheen volop!

Er werd gestart met een mooi verhaal over het Lied van het Winterwoud, routes werden uitgedeeld en daarna gingen we op pad. Onderweg kwamen we verschillende posten tegen. Op drie plekken vertelden de IVN-ers Marjo, Gertie en Marianne ons iets over de natuur en/of historie van de plek waar we stonden. We weten nu dat dassen winterrust houden, egels een winterslaap, dat de kleine winterkoninkjes de warmte zoeken in groepen bij elkaar en dat de kleinste vogeltjes in Europa, de goudhaantjes, in de winter gespot kunnen worden in naaldbomen, ook in Catsop! Er werd verteld over hoe het vroeger was in Catsop bij Op den Dries: een centrale ontmoetingsplek met waterpoel waar het vee kon drinken. En over de functie van de klokken in de

Winanduskapel, het Bluuske genoemd (een afkorting van bel-huuske). Ook hoorden we dat de Knup de poort is naar het Heuvelland. En dat we eigenlijk niet moeten spreken over Heuvelland, maar van een dallandschap omdat dit landschap is gevormd door de uitslijtende werking van de Maas en haar zijrivieren. Marianne las ook nog een heel mooi, door haar geschreven gedichtje/mijmering voor!

Dan was er de post waar we Ezelvontuur aantreffen met twee ezels. Hier werd de mythe verteld over het kruis op de rug van een ezel. Een verwijzing naar het kruis van Christus. Heel boeiend! En wat een lieve ezels! Op twee plekken werden we getrakteerd op een miniconcert van kerstliederen, gespeeld door mensen van de Sajelkapel.

Het was rond 12 uur dat we aan het einde van de wandeling weer allen bij Aan de Gellik in Catsop samen kwamen. We werden opgewacht door de vrijwilligers die fantastisch gezorgd hadden voor heerlijke koffie/thee met zelfgebakken wafels en cake. Ook glühwein ontbrak niet. De warme drank deed goed. De Sajelkapel zorgde met hun optreden nog voor een gezellige kerstsfeer.

Bij vertrek mocht ieder een, door vrijwilligers van het IVN, mooi versierde dennenappel mee huiswaarts

nemen. Teruggekeken kan worden op een geslaagd evenement waarbij ontmoeting en activiteit centraal stonden.

Een compliment is op zijn plaats!!
Heel veel dank dan ook aan alle vrijwilligers die zich hiervoor ingezet hebben!

Kerstvakantie kinderactiviteit

Dimphy Lenssen

Het is bijna eind van het jaar, 30 december. De werkgroep van IVN, heeft een actieve middag georganiseerd.

De kinderen gaan in groepjes van 6 van start, 1 groepje gaat een huisje maken voor de insecten, 1 groepje gaat de regenboogkleuren zoeken in de tuin, en nog een ander groepje gaat een mooi glaasje maken. Ze versieren met kraaltjes, bloemetjes, strikjes en leuke kaartjes. Dan gaan ze wisselen zodat ze alle drie de dingen gedaan hebben. De kinderen zijn heel enthousiast en maken leuke dingen.

Daarna gaan we allemaal naar binnen, en daar is de tafel heel sfeervol gedekt voor de kinderen, ze mogen boterhammen versieren als een uil bijvoorbeeld, en dan lekker opeten. Dan krijgen ze nog chocomel en een cupcake om te versieren. Heel gezellig voor ze samen aan tafel. De ouders, opa's en oma's drinken een lekker

kopje koffie met een plakje cake.
Dan is het afgelopen en ieder kind gaat met zijn of haar
gemaakte spulletjes naar huis.
Het was een super geslaagde middag.

De gemaakte werkstukjes
Foto's: Pierre Reubsaet

Kerstvakantie-jeugdactiviteit

Angélique Diris

Brainstormen.....ideeën in overvloed....bespreken in de werkgroep....vrijwilligers vragen....inkopen doen.....mail uitsturen naar geïnteresseerden.....

En toen gebeurde wat we nog niet eerder hadden mee-gemaakt. Ongelooflijk maar waar, binnen 3 uur na het uitsturen van de mail zat de activiteit volgeboekt.

Dinsdagmiddag 30 december vond de activiteit plaats. De kinderen gingen in kleine groepjes theelichthouders van glazen potjes maken, rust-/warmtepotjes voor insecten en ze gingen in de tuin op zoek naar de kleuren van de regenboog.

Als afsluiting van de middag namen alle kinderen plaats in het Möldershoes aan de dinertafel. De tafel was feestelijk gedekt. De eerste ronde van “het diner” was de hartige ronde. Met een snee brood, tomaatjes, ei, komkommer, etc. maakten ze een uiltje. Uiteraard werd dit ook opgegeten. Na de gezonde ronde volgde de “ongezonde” ronde. Cupcakes versieren met allerlei lekkernijen. De kinderen reageerden heel enthousiast op het diner.

Na het eten wachtte hen buiten nog een verrassing.

Ze kregen allemaal een flikkersterretje dat we aanstaken en een glas kinderchampagne. Samen hebben we geproost op het nieuwe jaar.

Het was een geslaagde middag en we kregen ook veel leuke reacties.

Ook in het jaar 2026 gaan we door met het organiseren van jeugdactiviteiten.

Op 28 april staat de meivakantie-activiteit op de agenda.

Het thema dan is “geluiden in de natuur”. Hier over later meer.

De tafel was feestelijk gedekt

Afsluiting in de tuin

Foto's: Pierre Reubsaet

Nieuwjaarsborrel 2026 met een speciaal tintje

Harry Lemmens

Direct bij binnenkomst in ons heerlijk verwarmde Möldershoes viel me op hoe mooi en sfeervol de ruimte was ingericht. Dat brengt een mens al gelijk in een prettige stemming. Vooraf had ik me wel eens afgevraagd hoe we iedereen een plekje zouden kunnen geven in geval het nog drukker zou zijn dan verleden jaar. Die zorg bleek onnodig te zijn, want er was plaats genoeg voor iedereen. Het weer zal absoluut een rol hebben gespeeld bij de wat mindere opkomst. Echt jammer voor degenen die hadden willen komen, maar door omstandigheden er nu niet bij waren, want die hebben echt iets gemist, maar daarover later meer.

De dames die alles hadden ingericht, hadden tevens gezorgd voor o.a. heerlijke vlaai, schotels met hapjes, e.d. en uiteraard ook iets voor in de glazen, want het heet niet voor niks een nieuwjaarsborrel. Volop genoeg voor iedereen.

Zoals gebruikelijk houdt de voorzitter elk jaar een nieuwjaarstoespraak. Zo ook dit jaar, maar dan geheel anders. Opeens verscheen een refrein op het TV-scherm en moesten we “in opdracht” van onze voorzitter Remi enkele keren oefenen. Toen dat naar zijn zin was, ging hij samen met Marianne Wigman-Stammen, de nieuwjaarstoespraak zingen, waarbij de coupletten telkens werden afgewisseld met het onovertroffen refrein “in ’t Möldershoes, in ’t Möldershoes, in ’t Möööl-dershoessss” . De stemmen van Marianne en Remi kleurden prachtig met elkaar. Dat gaf een gevoel dat ik eigenlijk niet kan duiden. Daar moet je bij zijn geweest,

dat moet je voelen. Bij mij gaf dat het gevoel deel uit te maken van een warme IVN-familie. Gewoon heerlijk om daar bij te horen. Een welverdiend applaus voor Marianne en Remi viel hen ten deel.

Het gegeven dat er voor iedereen een leuk plekje was, bood volop de gelegenheid om gezellig met elkaar in gesprek te gaan en ook werden er al weer nieuwe plannen gemaakt en ideeën geopperd en dat allemaal om onze IVN-club nog beter te maken. Gelukkig waren er op het eind genoeg handjes om alles op te ruimen en kon iedereen met een voldaan gevoel huiswaarts gaan. Tegen de tijd dat u dit stukje leest, bent u al een poosje onderweg in 2026. Ik hoop dat deze leuke aftrap van het nieuwe jaar een opstap mocht zijn naar een in vele opzichten geweldig nieuwjaar.

Dank aan allen die hebben geholpen bij de voorbereidingen en zeker ook aan allen die er waren en hebben bijgedragen aan een weldadig fijn IVN-familiegevoel.

Foto's: Pierre Reubsaet

Onze Botanische tuin wisselt zaden uit over de wereld

Claude Hollebecque

Als botanische tuin mogen wij uitsluitend botanische planten in onze tuin hebben. Wij zijn aangesloten bij een wereldwijde organisatie van botanische tuinen. Elk jaar stelt iedere botanische tuin een lijst samen van alle beschikbare zaden van dat jaar, de zogenoemde Index Seminum, en verspreidt deze onder alle aangesloten tuinen via e-mails.

Botanische tuinen kunnen onderling kosteloos zaden aanvragen (meestal met een maximum; bij ons kunnen maximaal 10 verschillende soorten worden

aangevraagd) in de periode van december tot en met maart. Dit is dé manier om botanische planten te vervangen of het assortiment uit te breiden.

Onze lijst is te raadplegen via onze website:

<https://www.ivn.nl/afdeling/elsloo/botanische-tuin-elsloo/>

Elke vrijwilliger beheert één of twee perken, geholpen met gedetailleerde foto's van de planten die bij deze perken horen. Iedereen is verantwoordelijk voor het onderhoud van zijn of haar perken én voor het signaleren van ontbrekende planten. Jaarlijks maken wij een inventarisatie van ontbrekende soorten en bepalen we welke zaden nodig zijn. Elk jaar neem ik de ontvangen lijsten van andere tuinen door en bestel ik de zaden die wij nodig hebben.

De zaden worden in maart–april door Paul, René en mijzelf in de serre gezaaid en in mei in de tuin uitgeplant. Regelmatig ontvangen wij zaden uit onder andere Rusland, Japan en Roemenië, afhankelijk van de soorten die wij missen en het aanbod van andere tuinen.

Vanaf mei zijn de resterende zaden tegen een geringe vergoeding verkrijgbaar voor bezoekers van onze tuin. Twee jaar geleden heeft een zeer natte lente voor veel problemen gezorgd. Planten die wij als “onverwoestbaar” beschouwden, werden zonder pardon opgegeten door grote aantallen naaktslakken. Het systeem van “seed exchange” biedt daarom een kwalitatief goede en goedkope manier om onze tuin weer op orde te brengen en aantrekkelijk te houden voor de vele bezoekers van mei tot en met september.

Foto's: Jo Verleng

Olifantsgras of mammoetgras

(Miscanthus giganteus)

Nel de Geus

Mammoetgras? Mammoeten leven niet meer op aarde, olifanten wel. Maar wat is dan olifantsgras?

Toen we vorig jaar weer eens in Frankrijk waren, om precies te zijn in de Franse Ardennen, niet zo ver van Limburg, zo'n 300 km, zagen we een enorm hoog gewas staan. Voor ons nieuw en daarom heb ik er wat over opgezocht.

Wat is het, wat is het nut ervan en is het milieuvriendelijk?

Het is een soort supergras. Het kan tot 4 meter hoog worden en soms nog hoger. Mammoetgras is vaak nog groter dan olifantsgras.

Situatie in de zomer

Kenmerken:

Deze grassoort groeit snel, heeft diepe wortels en neemt stikstof op uit de bodem. Bovendien heeft het geen kunstmest of bestrijdingsmiddelen nodig en legt het veel CO₂ vast in de biomassa en bodem.

Het heeft een cyclus van een jaar. In voorjaar en zomer is het groen en groeit het erg hard; in de winter wordt het geel, droogt uit en sterft af. In maart of april wordt het gemaaid en gehakseld. Al snel wordt het weer groen en begint het te groeien. In de zomer is de 3 meter alweer behaald.

In Nederland zien we het nog heel weinig, al is het prima te verbouwen. Het is geschikt voor veel grondsoorten; in elk geval overal waar ook mais wordt verbouwd. Wat een groot voordeel is, is dat het niet bemest hoeft te worden, niet met kunstmest en ook niet met koemest. De CO₂-opslag is heel efficiënt.

Herfst en winter

April

Toepassingen:

Het gras kan prima gebruikt worden op biologische boerderijen, gehakseld, b.v. als strooisel in de stallen maar ook als diervoeder. Nog een heel groot voordeel: het hoeft niet besproeid te worden met z.g. “gewasbeschermende middelen”, oftewel gifstoffen. De planten kunnen zeker zo’n 20 tot 25 jaar doorgroeien na aanplant. Het is dus niet nodig elk jaar opnieuw te planten. Verrassend is dat het ook geperst kan worden tot pellets en gebruikt in kachel of centrale verwarmingsinstallatie om het huis te verwarmen. Het heeft een hoog rendement, hoger dan hout.

Als bouw materiaal is het ook geschikt en... het wordt b.v. ook gebruikt bij biologische boerderijen die kippen houden met vrije uitloop; hier wordt het aangeplant als bescherming tegen roofvogels.

Nadelen:

Wat een wonder gras niet waar. Maar, zijn er geen nadelen? Weinig, in tuinen kan het gras andere planten verdringen en in de natuur ook omdat het, als uitheemse plant inheemse gewassen kan verdringen.

Toekomst:

Voor de Nederlandse boeren zou het een oplossing kunnen zijn om aan te planten in plaats van mais b.v. en het kan vanwege CO₂-beperking ook heel nuttig zijn. Immers, CO₂-uitstoot is een groot probleem in dichtbevolkte landen met veel industrie, woningbouw en intensieve vee-teelt.

Zo draagt olifantsgras bij aan milieuverbetering:

- minder stikstofvervuiling
- herstel van bodemkwaliteit
- en een duurzamere, circulaire landbouw

Bomen in het arboretum deel 7

Magnolia Dawsoniana

Frans Stassen

Na de echte tulpenboom en de paraplumagnolia, is dit de derde magnolia die we kunnen bewonderen. Als je vanaf de paraplumagnolia verder de helling opgaat, staat hij net buiten de afrastering. De boom bloeit rond half april. Omdat hij een naaktbloeier is, zijn de bloemen goed te zien. En wat voor een bloemen: ca. 20 tot 25 cm in doorsnede. Je kunt de bloemen het beste bekijken vanuit het park, vanaf de weg die langs de grote poort omhooggaat.

De dawsoniana is een smalle decoratieve boom die tot 20 m hoog kan worden. De bladeren zijn omgekeerd eivormig, heldergroen aan de bovenkant en glanzend aan de onderkant. Rond 1900 is hij in Europa geïntroduceerd.

Zwaluwen

Bert Heijnen

Elk jaar zien we omstreeks april met plezier de zwaluwen weer terug komen vanuit de overwinteringsgebieden. De lente is dan weer in het land. Al vlug zien we die snelle rakkers langs de waterkant en poelen zoeken naar modder en leem voor de reparatie van hun oude nestje of het maken van een nieuw als het oude de winterperiode niet overleefd heeft en gevallen is. Soms wordt dit door mensen verwijderd omdat het op enige wijze stoort. Vergeten wordt dan dat het om een beschermde vogelsoort gaat.

In juni gaan dan leden van de Vogelwerkgroep in Elsloo en Meers kijken waar zich nesten van de Huiszwaluw bevinden en of deze in gebruik genomen zijn. Die worden geteld en geregistreerd. De opgave wordt doorgestuurd naar het Sovon om te verwerken in het landelijk overzicht. De inwoners met nesten aan de woning krijgen in principe een briefje in de bus waarop staat wat geconstateerd is. Inwoners die een of meer nesten aan hun woning hebben die niet bij de telling zijn meegenomen kunnen dit melden. Dat wordt dan nog met plezier geregistreerd.

Niet alle zwaluwen zijn huiszwaluwen. Als je wat langer kijkt kun je zien dat er verschillen zijn in vorm, kleur en wijze van vliegen.

Huiszwaluw Foto: Henk Guyt

Huiszwaluw Foto: Henk Guyt

De meest bekende zijn de huiszwaluw, de gierzwaluw en de boerenzwaluw. Ook hun huisvesting is verschillend. Het nest van de gierzwaluw is meestal niet te zien. Dat zit vaak in spleten van gebouwen of onder dakpannen. De boerenzwaluw zoekt meestal in een boerenschuur of -stal een plaats voor het nest. De huiszwaluw maakt zijn nest buiten onder het dak-overschot. Kenmerk van de huiszwaluw is de witte stuit, witte keel en korte staart, jagend in dorpen en voorsteden in de buurt van gewassen, weilanden en langs de gevels van woningen. Hij wordt vaak verward met de gierzwaluw die wat groter is.

De gierzwaluw is ongeveer 16,5 cm groot. Hij vliegt de hele dag rond; zelfs rusten doet hij al vliegend. Zijn vleugels zijn lang, stijf, slank en licht omlaag gebogen. Ook is hij luidruchtig tijdens zijn vlucht. Komt hij onverhoopt op de grond dan kan hij niet opvliegen. Daar heeft hij echt wel hoogte voor nodig. *Gierzwaluw Foto: Shutterstock*

Gierzwaluw Foto: Henk Guyt

De boerenwaluw is meestal te zien op het boerenland. Hij metselt zijn nest met vochtige aarde in stal of schuur. In tegenstelling tot het nest van de huiswaluw is zijn nest van boven open. De vogel is 19 cm. groot. De vleugels zijn minder sikkelvormig dan die van de gierzwaluw en de roodbruine keel en voorhoofd is zijn kenmerk. Zo ook de metaalachtig glanzende donkerblauwe band rond de krop. Hij heeft geen wit op de stuit.

Boerenwaluw Foto: Ruud van Beusekom

Als u wil weten welke zwaluw u ziet vliegen en u krijgt de kans om te zien welk nest hij opzoekt dan kan bovenstaande uitleg u daarbij helpen. De Vogelwerkgroep wenst u veel plezier bij de observatie maar u zult nog even moeten wachten want hij is nog niet terug uit het overwinteringsgebied.

Boerenzwaluwen in het nest. Foto: pixabay

Huiszwaluw. Foto: Koos Dansen

2026: het Jaar van de Steenuil

Vogelwerkgroep

2026 is uitgeroepen tot het jaar van de steenuil. Extra aandacht is wel nodig; het steenuiltje wordt steeds minder gezien. In de eerste helft van de vorige eeuw was de steenuil nog een algemene broedvogel.

Helaas is tegenwoordig de populatie erg afgenomen; van 25000 paren in de jaren vijftig van de vorige eeuw naar zo'n 9000 paren. Belangrijke reden is de intensivering van de landbouw. De steenuil leeft het liefst in kleinschalig landschap, met bosjes en velden.

Vogelbescherming heeft grootse plannen voor het Jaar van de steenuil. Er wordt gewerkt aan een "Erfwijzer" met daarin de meest recente informatie over steenuilvriendelijke maatregelen voor de inrichting van een erf.

Foto: Pierre Reubsaet

In de eerste helft van de twintigste eeuw was de Steenuil in ons land een algemene broedvogel, die alleen op de Waddeneilanden ontbrak. Inmiddels is zowel de verspreiding als de populatiegrootte sterk afgenomen. In de jaren vijftig van de vorige eeuw werd de populatie

nog op 25.000 paren geschat, terwijl de meest recente schatting (2018-2020) uitgaat van 8000 tot 9500 paren. Deze terugloop heeft alles te maken met de intensivering van de landbouw. De steenuil is namelijk gebonden aan kleinschalig, halfopen agrarisch landschap. Daardoor komt hij tegenwoordig vooral nog voor in regio's waar dit type cultuurlandschap nog relatief veel te vinden is, zoals in de Achterhoek, Twente en delen van Noord-Brabant en het rivierengebied. Sinds de eeuwwisseling is de terugloop in aantallen gekenterd: over de periode 1990-2024 is de trend stabiel. Recent (vanaf 2012) is er zelfs sprake van een matige toename, met een jaarlijkse populatiegroei van 0,9 procent.

Achter deze toename zitten wel nuances verscholen. Op de zandgronden van ons land – waar de meeste steenuilen broeden – doet de steenuil het namelijk beter dan op de kleigronden. In de afgelopen twaalf jaar neemt de steenuilenpopulatie op zand met 1,8 procent per jaar toe, terwijl de populatie op klei in diezelfde periode met 3,6 procent per jaar is afgenomen. De organisaties gaan daarom het komende jaar de verschillen tussen steenuilen op zand- en kleigrond en overleving nader onderzoeken. De resultaten worden verbonden aan de nieuwste bevindingen van STONE's onderzoek naar voortplanting en met een nieuw populatiemodel dat laat zien welke factoren de ontwikkeling van de Nederlandse steenuilpopulatie beïnvloeden. Daarnaast gaat STONE verder met hun onderzoek naar het verschil in voedselbeschikbaarheid op zand- en kleigrond voor een beter inzicht hoe de steenuil in Nederland het meest effectief geholpen kan worden.

Meer informatie vind je op de website sovon.nl/jaarvan-desteenuil. Daar lees je vanaf het jaar 2026 ook meer over de onderzoeken, waar je in het Jaar van de Steenuil aan mee kunt werken. Het is heel goed mogelijk de steenuil op je eigen land of erf te helpen.

Dit stuk is gebaseerd op een SOVON-publicatie.

De Algemene Ledenvergadering zal dit jaar plaats vinden op :

**maandag 20 april 2026
om 19.30 uur**

**Waar? In Café 't Trefpunt
Adres? Stationsstraat 108
6181 AK Elsloo**

Vogels spotten in Kelmond, 22 februari 2026

Anki Brorens

Traditie getrouw begint vogelwerkgroep de Wouw hun eerste wandeling van het jaar in Beek. De start van de wandeling is ook dit jaar bij de trapjes naar de kapel van de Wonderdadige medaille. Bij de kapel wordt altijd even stil gestaan, niet voor het gebed maar om naar de vogels te luisteren. Hier is de mooie zang van de verschillende vogels te horen, van onder andere koolmees, roodborst en heggemus. En ook de vink met zijn typische vinkenslag. Heel vroeger werden hier wedstrijden mee gehouden. De vinken stonden in een rij opgesteld in geblindeerde kooitjes. De vink met de meeste slagen binnen een bepaalde tijd was de winnaar. Gelukkig bestaat deze traditie niet meer, vogels horen niet in een kooi, maar in de vrije natuur. De zanglijster was erg dominant aanwezig met zijn kenmerkende herhaling van driemaal het zelfde geluid.

Aangekomen bij het levensbomenbos werden we opgewacht door een koppeltje geelgorzen, die goed zichtbaar waren. Het zag er naar uit dat het mannetje geelgors het vrouwtje aan het versieren was. Lente kriebels zullen we maar zeggen. We vervolgen de wandeling richting de kapel van Kelmond. Een grote groep kramsvogels vloog van de ene boom naar de andere, met hun typische roep 'tsjak-tsjak-tsjak' geluid. Deze vogel is vooral in de winter te zien en ze zijn meestal te vinden fruitteeltgebieden. Boven de akkers en fruitbomen hoorden we nog de buizerd. De torenvalk nestkast zag er verlaten uit, hier hadden we toch verwacht dat deze thuis zou zijn. Na het open veld gingen we richting Kelmonderbos. Hier was vrij weinig te zien. Enkele watervogels waren op de vijver te zien, Canadese gans,

wilde eend, waterhoen en nijlgans. Ook was er een eekhoorn gespot die druk heen en weer sprong in een boom. Deze wandeling met 16 deelnemers, werd geplaagd door regen en door “pratsj”, maar bij de koffie en warme chocomel na afloop waren deze ongemakken al snel vergeten.

De poetsploeg en de stofzuiger

Henk Jacobs

Onze poetsploeg van 11 leden is al ruim een jaar aan de slag en dit gebeurt in alle stilte. Zodra op woensdagmiddag de leden van de tuinwerkgroep zijn verdwenen, komen twee van onze poetsers in actie. Na ruim een uur zijn ze weer verdwenen ... en schoon zijn de keukenkastjes en de ramen en de tafels en de WC is ge-poetst, net zoals thuis (neem ik aan). Twee keer per jaar komt de hele ploeg bijeen om tips uit te wisselen, wat te grappen, onder genot van vlaai en koek. En u zult zich afvragen, waar is die stofzuiger? Die staat op de eerste verdieping, zo'n ding zonder zak, met een cycloon; de meesten hebben die thuis niet. En Henk kwam met de vraag, hoe maak ik dat ding open om het stof uit te halen? Natuurlijk hapte Remi meteen toe, krapte zich tussen de haren, wreef over z'n kin, dacht na, het duurde even, maar vond het juiste knopje. Bewondering en applaus.

Waarnemingen

Elsloose bos

Margriet Roberts

Je komt soms vreemde dingen tegen in het bos... en als het dan donker is???

Winterslaap

Pierre Reubsaet

Vleermuizen gaan voor hun winterslaap op zoek naar plekken waar het koel, maar vorstvrij is. Daar laten ze hun lichaamstemperatuur zakken, zodat ze niet teveel energie in de winter verspillen. Zo'n winterverblijf moet een hoge luchtvochtigheid hebben, want anders drogen ze uit. Ook moet het een plek zijn waar roofdieren ze niet makkelijk kunnen vinden. Omdat het ruim een kwartier duurt voor een vleermuis 's winters wakker wordt, is snel wegvlugten er niet bij.

Watervleermuis

Bij een winterslaap denken we al gauw aan een lange onafgebroken slaap, maar vleermuizen worden tijdens hun winterslaap regelmatig wakker. Om wat te drinken, te verhuizen of wat te eten. Omdat een vleermuis zichzelf eerst moet opwarmen van 5 naar 40 graden kost dit veel energie. Dat is waarom vleermuizen in de winter zo kwetsbaar zijn. Te vaak wakker worden kan betekenen dat ze het einde van de winter niet halen. Voor de

Baardvleermuis

meeste vleermuizen komt de winterslaap tussen half maart en half april ten einde. Sterk vermagerd moeten ze dan snel zo veel mogelijk insecten zien te eten. Als de vrouwtjes voldoende zijn aangesterkt volgt de eisprong. Dan kan het zaad van het mannetje - dat het vrouwtje de hele winter in haar lichaam heeft gehouden - haar eicel bevruchten en begint de dracht.

Deze watervleermuis zit helemaal onder de waterdruppels. Dat vocht haalt hij uit de lucht en slaat het op zijn lijf op om uitdroging tegen te gaan.

Ze zijn beide lid van de gladneuzen familie.

Watervleermuis vliegt van april tot oktober. Baardvleermuis vliegt van april tot september. Het zal ook aan de weersomstandigheden liggen of ze langer vliegen.

Beide zitten in de zomer in boomholtes, nestkasten en andere ruimtes onder daken, overkappingen enz. In de winter dus in grotten en groeves.

Foto: Margriet Roberts

Zaterdag 9 mei

Busexcursie Vogels in Zeeland

Olaf Op den Kamp

Met een luxe touringcar brengen we een bezoek aan de provincie Zeeland waar we vooral naar vogels zullen kijken.

We bezoeken diverse natuurgebieden zoals de Oosterschelde. We beginnen bij de Prunjepolder, een vogelgebied van 1200 ha dat bestaat uit de de Flauwers en de Wevers inlagen. Deze gebieden zijn in de 17e eeuw aangelegd als extra waterkeringen.

Lepelaars

In het kader van het “plan Tureluur” is de omgeving ervan ook ingericht tot een groot natuurgebied waar zout kwelwater onder de dijk binnenkomt en zo ideale omstandigheden schept voor vogels. In de omgeving broeden onder meer Visdiefjes, Scholekster, Kieviten, Kluten, Tureluurs en Grutto's. Ook Brandganzen en Berg-eenden zijn er met hun kuikens te zien.

Lepelaars, met hun typerende snavel, staan er regelmatig in het water. Even verderop ligt het Flauwers haventje waar je regelmatig Visdiefjes kunt zien jagen. Een stukje verder staat de Plompe Toren. Dit is de kerktoren van het verdronken dorp Koudekerke. Een steile wenteltrap voert naar het dak waar we een fenomenaal uitzicht hebben over de Koudekerkse Inlaag, de kop van Schouwen-Duiveland en de Oosterschelde. Vanaf de toren kijken we in de richting van de Roggenplaat waarop bij laag water Grijs en Gewone zeehonden zonnen. In het heldere water van de Oosterschelde zwemmen regelmatig Bruinvissen, onze kleinste inheemse walvissen. Vlakbij de Plompe toren liggen ook zoetwaterplassen waar in het rietvogels als Rietgors, Kleine karekiet en Rietzanger leven.

Vogelboulevard. Uitzichttoren

Ook diverse soorten steltlopers en meeuwen zijn hier vaak te zien. Regelmatig vliegt een Bruine kiekendief over het gebied en doet de andere vogels verschrikt opvliegen. Daarna rijden we verder via de Oosterschelde, waar we bij voldoende tijd een wandeling maken door het duingebied met zijn broedkolonies van Kleine mantelmeeuwen en Zilvermeeuwen.

Als afsluiting van de dag brengen we een bezoek aan het vestingstadje Veere met zijn historische omwalling en prachtige huizen die dateren uit het koopmansverleden van Zeeland.

Gezicht op Veere

Deelname €25,00 p.p. voor IVN-leden Elsloo en €30,00 voor niet-leden. Er zijn nog enkele plaatsen vrij. Vol is vol!!

Er kan tot 2 maanden voor vertrek geannuleerd worden, daarna is terugbetaling afhankelijk of iemand je plek heeft kunnen overnemen.

Aanmelden via email naar:

margriet.roberts49@gmail.com

Reservering is op basis van betalingsvolgorde.

Het verschuldigde bedrag overmaken op:

Bankrekeningnummer NL57RABO0114117977 t.n.v.

IVN, Afdeling Elsloo o.v.v.

“Busreis 2026 + naam deelnemer(s)”.

Leiding: Olaf Op den Kamp

Duinen op Neeltje Jans

Jaarprogramma Vogelwerkgroep de Wouw

Zondag 22 februari 2026

Wandeling o.l.v. de Vogelwerkgroep in Kelmond en omgeving

Vertrek om 9.00 uur bij de trappen naar de Mariakapel aan de Molenberg in Beek.

Zondag 26 april 2026

Wandeling o.l.v. de Vogelwerkgroep in het Elsloose deel van het Bunderbos.

Vertrek om 9.00 uur bij de kasteeltoren en botanische tuin in Elsloo.

Zaterdag 3 oktober 2026

Landelijke Birdwatch-telling

Aanvang om 9.00 uur op het terrein van Coninx Pop langs de Maas in Elsloo.

Zondag 11 oktober 2026

Wandeling o.l.v. de Vogelwerkgroep in de Maasband

Vertrek om 9.00 uur bij de kleine poel naast het voormalig voetbalterrein van Meers.

Zondag 8 november 2026

Wandeling o.l.v. de Vogelwerkgroep bij de grindgaten van Meers

Vertrek om 9.00 uur bij de Fanfarezaal in Meers (bij de witte Börstel)

Donderdag 17 december 2026

Punt-Transect-Telling (PTT)

Vertrek om 9.00 uur bij de kasteeltoren en de Botanische tuin in Elsloo.

Jaarprogramma Jeugdwerkgroep

Dinsdag 28 april 2026

Meivakantie-activiteit

**Dinsdag 21 juli en/of
dinsdag 18 augustus 2026**

Zomervakantie-activiteit

Dinsdag 20 oktober 2026

Herfstvakantie-activiteit

Dinsdag 29 december 2026

Kerstvakantie-activiteit

Thema's zijn nog niet bekend.

Opgeven via jeugd-ivnellsloo@kpnmail.nl

Foto: Marjo Dullens

Jaarprogramma Beverwerkgroep

Zondag 29 maart

Beverwandeling voor jong en oud in kasteelpark Elsloo.

Vertrek 13 uur.

Opgeven bij: jan.franssen@hetnet.nl

Zaterdag 27 juni

Bevers spotten, visvijver Meers.

Vertrek 20 uur, in Meers.

Opgeven bij: jan.franssen@hetnet.nl

Zondag 22 november

Beverwandeling voor jong en oud in kasteelpark Elsloo.

Vertrek 13 uur.

Jaarprogramma Excursiewerkgroep

Zondag 22 maart

Stiltewandeling in Obbicht

Vertrek om 9 uur in Obbicht.

Opgeven via gertiecordewener@gmail.com

Zondag 12 april

Voorjaarswandeling vanuit Elsloo

Opgeven via: marjo.dullens@gmail.com

Week van 22 juni

Glimwormenwandelingen, 's avonds

Mogelijk maandag-, dinsdag- en/of vrijdagavond

Opgeven via: gertiecordewener@gmail.com

Vervolg jaarprogramma Excursiewerkgroep

Zondag 12 juli

Zomerwandeling

Opgeven bij: marjo.dullens@gmail.com

Zaterdag 29 augustus

Vleermuizenwandeling

Informatiebijeenkomst met aansluitend de wandeling.

Opgeven bij: margriet.roberts49@gmail.com

Zondag 20 september

Vroege ochtendwandeling Catsop

Vertrek om 7.30 uur.

Zondag 25 oktober

Herfstwandeling in Waterval (Ulestraten)

Zaterdag 26 december

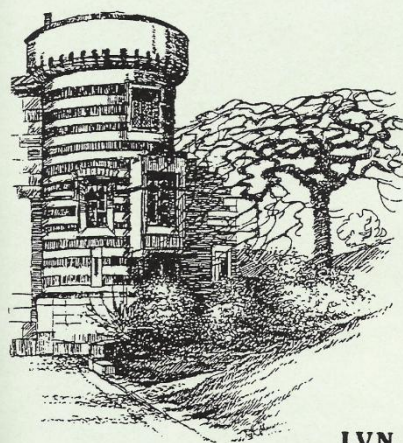
Winterwandeling (Kerst) in samenwerking met de Sajelkapel

Voor de wandelingen van de beverwerkgroep en de excursiewerkgroep geldt opgeven bij de gids.

Nadere info over de wandelingen via de website en nieuwsbrief t.z.t.

Foto: Pierre Reubsaet

**I.V.N.
ELSLOO**